

Mariagrazia Magrini

*Teresa
i Chiara*

RAZEM NA MAŁEJ DRODZE MIŁOŚCI

FLOS CARMELI

Poznań 2018

Tytuł oryginalny

Thérèse e Chiara. Insieme sulla piccola via dell'Amore

© Edizioni San Paolo s.r.l., 2013

© Copyright by Flos Carmeli 2018

Tłumaczenie

Agnieszka Brojek

Korekta

Aldona Brojek

Redakcja

Jakub Kamiński OCD

Imprimi potest

o. Jan Piotr Malicki OCD, Prowincjał

Warszawa, dnia 13.11.2018 r., L. dz. 165/P/2018

Nihil obstat

o. Jakub Kamiński OCD, Cenzor

Wydawca

FLOS CARMELI Sp. z o.o.

Wydawnictwo Warszawskiej Prowincji Karmelitów Bosych

ul. Działowa 25; 61-747 Poznań

tel.: 61 856 08 34

e-mail: wydawnictwo@floscarmeli.pl

www.floscarmeli.pl

ISBN 978-83-65307-82-8

*W sercu Kościoła, mojej Matki,
będę Miłością!*

W ten sposób będę wszystkim.

(Święta Teresa od Dzieciątka Jezus
i Najświętszego Oblicza)

Pozwólcie dzieciom przychodzić do mnie.

(Łk 18,16)

Dedykuję tę pracę Jego Świątobliwości
papieżowi Benedyktowi XVI,
papieżowi błogostawionej Chiary Badano
oraz Jego Świątobliwości papieżowi Franciszkowi,
który uczy nas kochać każde dziecko,
każdego *maluczkiego* przed obliczem Boga.

Prezentacja

Niezrozumiałym i zaskakującym wydawać się może zestawienie heroicznych cnót błogosławionej Chiary Badano z cnotami Doktora Kościoła, świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i Najświętszego Oblicza.

Choć cały wiek dzieli je od siebie, ta sama jest jednak droga, którą wybrały: Bóg – Miłość, całkowite i pełne ufności oddanie się dziecka w ramiona ojca.

Opierałam się głównie na *Œuvres complètes*, wyd. Cerf-DDB, 1992; następnie na dwóch tomach *Procès de béatification et canonisation de Sainte Thérèse de l'Enfant-Jésus et de la Sainte-Face*, Teresianum – Rzym, 1976, a także na *Positio super Vita, virtutibus et fama sanctitatis* opublikowanej przez *Congregatio de Causis Sanctorum* – Rzym 2004, jak również na najnowszych szkicach na temat duchowości świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i Najświętszego Oblicza.

Pragnę również oznajmić, że spośród świadectw złożonych w *Procesie diecezjalnym* błogosławionej Chiary Badano, przytaczałam szczególnie świadectwo jej matki, świadka nr 1.

Gorąco pragnę, aby niniejsza praca, zdołała rozświetlić naszą drogę i doprowadziła nas do tego samego celu, stanowiąc zarazem pokorne podziękowanie za beatyfikację dokonaną przez Ojca Świętego Benedykta XVI.

Oby Chiara z oddaniem stała obok niego w każdym dniu jego życia!

Autorka

Przedmowa

Pełne Światło Miłości Jezusa – zgodnie z niezwykle pięknym wyrażeniem, jakiego użył papież Franciszek w encyklice *Lumen Fidei* (nr 32) – to zachwycający blask świętości, którym Kościół nieustająco promieniuje w świecie, w każdym miejscu i w każdym czasie. Święta Teresa z Lisieux i błogosławiona Chiara Badano są dla dzisiejszego Kościoła jak dwa cudowne zwierciadła tego samego *Światła Miłości Jezusa*.

Święty Jan Paweł II ogłosił Teresę Doktorem Kościoła jako *eksperta od nauki Miłości* (*Novo Millennio Ineunte*, nr 42), jest ona bowiem mistrzynią owej wiedzy i zwierciadłem tego światła dla całego Ludu Bożego. Sama zaś Teresa określiła swą misję, zarówno w niebie jak i na ziemi, prostymi słowami: *Miłować Go i dopomagać innym do umiłowania Go*¹.

Chiara Badano, która otrzymała od Chiary Lubich przydomek *Chiara Luce*², wyprzedziła Jana Pawła II w drodze do beatyfikacji. Bardzo znaczącym wydaje się

---

¹ Święta Teresa od Dzieciątka Jezus, *Listy*, Kraków 2003, s. 413.

² Jest do gra słów. *Chiara Luce* oznacza *Jasne Światło*, gdyż imię Chiara jest jednocześnie przymiotnikiem (przyp. tłum.).

fakt, że papież Benedykt XVI tego samego dnia uznał cnoty heroiczne Jana Pawła II i cud związany z beatyfikacją Chiary. Oto cudowne połączenie świętych, którego symbolem jest *krąg świętych* namalowany przez błogosławionego Fra Angelico, gdzie święci trzymają się za ręce i podają nam dłonie, aby tym samym wspomóc nas w naszej drodze ku świętości³. W ten sam sposób Kościół połączył Teresę i Chiare jako patronki Światowych Dni Młodzieży w Rio de Janeiro i dwie święte szczególnie bliskie wszystkim młodym ludziom naszych czasów.

I tak oto z ogromną radością przedstawiam książkę Marigratii Magrini, łączącą sylwetki Teresy i Chiary, tak, jak uczyniłem to ja wcześniej, podczas Rekolekcji wygłoszonych dla papieża Benedykta XVI i Kurii Rzymskiej w czasie Wielkiego Postu 2011 roku jako przygotowanie do beatyfikacji Jana Pawła II. Ich tematem było: Światło Chrystusa w Sercu Kościoła, czyli *pełnia Światła Miłości Jezusa*, jakim promieniają święci. Pod koniec Rekolekcji papież Benedykt XVI zwrócił się do mnie tymi słowami:

„Przedstawił nam Brat świętych jako *gwiazdy* na firmamencie historii, umieścił nas Brat w ich kręgu i pokazał nam, że to właśnie *mali* święci są tymi *wielkimi*”⁴.

W rozmyślaniach tych Rekolekcji *małymi świętymi* były właśnie Teresa i Chiara, tak wielkie, a zarazem tak małe⁵. Mariagrazia Magrini dociera do głębi duszy Tere-

---

³ Fra Angelico, *Sąd Ostateczny* (przyp. tłum.).

⁴ Przemówienie z 19 marca 2011 roku.

⁵ Wszystkie rozmyślania zostały opublikowane w książce *La Luce di Cristo nel Cuore della Chiesa (Światło Chrystusa w Sercu Kościoła)*, Roma 2011.

sy i Chiary, gdzie lśni owa pełnia Światła Miłości Jezusa wraz z trzema barwami: wiary, nadziei i miłości. Zgodnie z symboliką świętego Jana od Krzyża są to biel wiary, zieleń nadziei i czerwień miłości. Oto główne cnoty świętych, o ile przeżywane są w owej pełni, którą Kościół nazywa *heroizmem*. Owe trzy *cnoty heroiczne* – największe dary Ducha Świętego – stanowią główną treść łaski Chrztu, przeżytej w pełni w różnych powołaniach, zarówno przez osobę zakonną, jak Teresa, jak i przez osobę świecką, jak Chiara.

Wiara, nadzieja i miłość stanowią podstawę chrześcijańskiej świętości, są tym, co jest wspólne dla wszystkich świętych i co współdziała oni ze wszystkimi ochrzczonymi. I tak oto, *mała droga ufności i miłości*, której uczyła Teresa, staje się po prostu drogą chrześcijańskiego życia, drogą wiary, nadziei i miłości. Jest również drogą Kościoła pielgrzymującego w swojej historii, drogą przeżywaną zawsze z Najświętszą Maryją Panną.

Pragnąc poznać najgłębsze zakątki serca i duszy świętych należy się modlić, podążać samemu drogą prowadzącą ku świętości, żyjąc wiarą, nadzieją i miłością. Jednocześnie trzeba również docierać do źródeł pozwalających na głębsze poznanie tych świętych. I to właśnie nieustannie czyni Autorka tej książki, cytując główne źródła dotyczące dwóch młodych świętych: *Dzieła wszystkie* Teresy, *Akty jej Procesu beatyfikacyjnego*, a także *Positio* z beatyfikacji Chiary. Mariagrazia Magrini bardzo dobrze zna Teresę, zaś, jeśli chodzi o Chiare, powiedzieć trzeba, że jest największym ekspertem, jako vice-postulatką jej Sprawy Beatyfikacyjnej. W diecezjalnej fazie *Procesu*

współpracowała z ks. Liviem Maritano, biskupem Acqui Terme, następnie zaś odegrała znaczącą rolę w opracowaniu wspaniałego *Positio*. Jest to zatem książka pełna światła, książka, która szerzy pełne Światło Miłości Jezusa, ukazując czytelnikowi cudowne uzupełnianie się obu świętych, jako dwóch *latarni* oświetlających dziś naszą drogę ku świętości. Chciałbym skupić się na tym wzajemnym uzupełnianiu się karmelitanki z końca XIX wieku i osoby świeckiej z końca wieku XX, okresu po Soborze Watykańskim II. Jest to wspaniały dowód na świętość Kościoła, jego jedność i doskonałą ciągłość jego drogi na przestrzeni dziejów. Przypomnijmy przy tej okazji wielkie odkrycie Teresy wyrażone przez nią słowami: „Zrozumiałam, że Kościół ma Serce i że Serce to płonie Miłością (...). Zrozumiałam, że Miłość zawiera wszystkie powołania, że Miłość jest wszystkim, obejmuje wszystkie czasy i wszystkie miejsca (...). O Jezu, moja Miłości... moje powołanie, wreszcie je znalazłam, moim powołaniem jest Miłość! (...) W Sercu Kościoła, mojej Matki, będę Miłością... w ten sposób będę wszystkim”⁶.

Rzeczywiście, w odmienności powołań i charyzm, czasów i miejsc, to zawsze Miłość płonie w Sercu Kościoła, będąc Ogniem Ducha Świętego, który Jezus przekazuje swojej Oblubienicy.

Teresa z Lisieux to karmelitanka, duchowa córka Teresy z Avila i Jana od Krzyża, również Doktorów Kościoła. Chiara *Luce* Badano jest osobą świecką, która

---

⁶ Św. Teresa od Dzieciątka Jezus i Najświętszego Oblicza, *Dzieje duszy, Rękopis M 3v*, Poznań 2005, s. 266.

przemierza swoją drogę świętości w środowisku rodzinnym, parafialnym, środowisku Kościoła diecezjalnego i wielkiego Ruchu kościelnego: Dzieła Maryi (Ruchu Focolari). Chiara Badano uważała Chiareę Lubich za swoją *duchową Matkę*. Nigdy się nie spotkały, wymieniały jednak listy, które zdradzają ich głęboką więź duchową. Mała Chiara jest pierwszą błogosławioną należącą do Ruchu Focolari i żywiec ogromną nadzieję, że, po beatyfikacji córki, nadejdzie również moment beatyfikacji matki, wielkiej Chiary, Założycielki Ruchu! W typowej dla niej duchowości wspólnoty i jedności możemy zauważyć, jak w drogę świętości małej Chiary włączeni są przede wszystkim jej rodzice, Maria Teresa i Ruggero, główni świadkowie *Procesu*. Istotna jest również obecność Biskupa diecezjalnego, ks. Livia Maritano, który udzielił Chiarze sakramentu Bierzmowania, towarzyszył jej w czasie choroby, przewodniczył obrzędowi pogrzebowemu, a także otworzył i prowadził *Proces beatyfikacyjny*. Na płaszczyźnie duchowej, Chiara Światło przyjęła i do głębi przeżyła główne nauki Chiary Lubich dotyczące *Jezusa Opuszczonego* i *Jezusa stojącego pośrodku*.

Jako dziecko, prowadzona przez wielką Chiareę, mała Chiara zakochała się w Jezusie Ukrzyżowanym i Opuszczonym, wybierając go na swojego *pierwszego Oblubieńca*, czując się powołaną do małżeństwa, nigdy zaś do życia religijnego. Jest to do głębi prawdziwe, gdyż, zgodnie ze słowami świętego Jana od Krzyża, to właśnie na drzewie Krzyża Syn Boży poślubił a tym samym odkupił naturę

ludzka, a w konsekwencji każdą duszę⁷. Wszyscy zatem zostali powołani do odwzajemnienia tej miłości, jest to istota *duchowego małżeństwa* świętości, do którego zaproszony jest każdy człowiek: mężczyźni, kobiety, małżonkowie i osoby duchowne. To właśnie owo intensywne i pełne oddania duchowe małżeństwo Jezusa Opuszczonego stanowiło ogromną duchową siłę Chiary, widoczną najpierw w ochronie czystości, potem zaś w radosnym i pełnym pogody przeżywaniu cierpień związanych z chorobą. I tak oto zapragnęła, aby po śmierci ubrano ją w suknię panny młodej. Dla Chiary, jak i dla Teresy, Miłość oblubienicza Jezusa Ukrzyżowanego jest najbardziej płodną, bo Miłością przynoszącą zbawienie wszystkich ludzi, będących braćmi i dziećmi. Zwłaszcza zaś tych najbardziej dalekich, najbardziej grzesznych. Nieprzypadkowo Teresa jako swego *pierwszego syna otrzymała* od Jezusa Ukrzyżowanego kryminalistę Pranziniego.

Jako karmelita, chciałbym również położyć nacisk na wzajemne uzupełnianie się duchowości Karmelu i duchowości Chiary Lubich. Uważam je za dwa ogromne skarby dla całego Kościoła, nie tylko dla Rodziny Karmelitańskiej i Ruchu Focolari. Sama Chiara wyraziła bardzo trafnie to wzajemne dopełnianie się w relacji między *Zamkiem wewnętrznym* duszy (tytuł arcydzieła Teresy z Ávila) i *Zamkiem zewnętrznym* wspólnoty (znamiennym dla jej charyzmy). To zawsze Jezus obecny jest w centrum obu tych *Zamków*, w głębi każdej duszy, *pośrodku* tych, którzy zgromadzili się w jego Imię (Mt 18,19)

---

⁷ Por. Jan od Krzyża, *Pieśń Duchowa*, strofa 23, w: Tenże, *Dzieła*, Kraków 1995, s. 635

i którzy miłują się w imię jego Miłości. Sądzę, iż Teresa z Lisieux i Chiara *Luce* Badano stanowią najwspanialszy dowód tego wzajemnego uzupełniania się obu *Zamków*, skąpanych w tym samym świetle, w pełni Światła Miłości Jezusa.

Niedziela 14 lipca 2013 r.

François-Marie Léthel OCD

Skróty

<i>A</i>	<i>Rękopis A (Matka Agnieszka)</i>
<i>DE</i>	<i>Ostatnie rozmowy</i>
<i>G</i>	<i>Rękopis G (Matka Maria Gonzaga)</i>
<i>J.O.</i>	<i>Jezus Opuszczony</i>
<i>KKK</i>	<i>Katechizm Kościoła Katolickiego</i>
<i>KP</i>	<i>Kopia Publiczna</i>
<i>LG</i>	<i>Lumen Gentium</i>
<i>LT</i>	<i>Listy</i>
<i>M</i>	<i>Rękopis M (Siostra Maria od Najświętszego Serca)</i>
<i>OCD</i>	<i>Zakon Karmelitów Bosych</i>
<i>par.</i>	<i>paragraf</i>
<i>PN</i>	<i>Poezje</i>
<i>PA</i>	<i>Proces Apostolski</i>
<i>PO</i>	<i>Proces Informacyjny Zwyczajny</i>
<i>Pr</i>	<i>Modlitwy</i>
<i>RP</i>	<i>Pobożne rekreacje</i>
<i>Summ</i>	<i>Summarium</i>

Cytaty biblijne zostały zaczerpnięte z *Pisma świętego Staro-
rego i Nowego Testamentu*, Wydawnictwo Pallottinum,
Poznań 1995.

Heroiczność cnót chrześcijańskich

Kiedy Sługa Boży poddany zostaje ocenie Kościoła, sprawdza się, czy, natchniony przez Ducha Świętego, z heroicznie praktykował on cnoty chrześcijańskie.

Cnotami tymi są teologalne cnoty wiary, nadziei i miłości, podobnie jak cnoty główne: roztropność, sprawiedliwość, męstwo i umiarkowanie, wraz z innymi, które je uzupełniają.

Oto skierowane ku świętości życie dziecka bożego: pełna cnoty droga życia naznaczona co prawda ludzkimi słabościami, ale wspierana przez Bożą moc.

Im bardziej dusza wzrasta w miłości, tym bardziej staje się podatną na działanie Ducha Świętego, który ją oświeca, wspiera i zachęca do czynów. Jeśli opinia Kościoła jest pozytywna, Słudze Bożemu zostaje nadany tytuł *Czcigodny*. Następnie, dzięki cudownemu uzdrowieniu przypisywanemu jego wstawiennictwu u Boga, Kościół przyznaje mu tytuł Błogosławionego. Po kolejnym cudzie zostanie on ogłoszony Świętym.

Dzieło łaski zachodzi w ludzkim sercu gotowym na to, by odpowiedzieć na zamysł Boga: „Inicjatywa Boża w dziele łaski uprzedza, przygotowuje i wzbudza wolną odpowiedź człowieka. Łaska odpowiada głębokim pragnieniom ludzkiej wolności; wzywa ją do współdziałania i udoskonala ją” (KKK 2022).

W rzeczywistości „możemy zasługiwać przed Bogiem jedynie w następstwie dobrowolnego zamysłu Boga, by włączyć człowieka w dzieło swojej łaski. Zasługa jest przede wszystkim dziełem łaski Bożej, a następnie współpracy człowieka. Zasługa człowieka powraca do Boga” (KKK 2025).

Breviloquium świętego biskupa Bonawentury wydało mi się kompendium tego, co chciałabym opisać w tej książce, dlatego przytaczam z niego kilka wersów.

„Pochodzenie Pisma świętego nie jest owocem ludzkich poszukiwań, lecz boskiego objawienia [...]. Duch Święty zstępuje do nas od Ojca, poprzez jego Syna, Jezusa Chrystusa. Za sprawą zaś Ducha Świętego, który dzieli i rozdaje swe dary zgodnie ze swoją wolą, zostaje nam dana wiara, a dzięki niej, Chrystus zamieszkuje w naszych sercach (Ef 3,17). W poznaniu Jezusa Chrystusa źródło swe mają pewność i zrozumienie prawdy zawartej w całym Piśmie świętym. Jest zatem niemożliwym, by ktoś mógł wnikać do niej i ją poznać, jeśli wcześniej nie posiada wiary, która jest światłem, bramą i fundamentem całego Pisma świętego. Wiara towarzysząca temu naszemu pielgrzymowaniu stanowi zatem podstawę wszystkich nadprzyrodzonych zdolności. Rozświecła do

nich drogę i jest do nich bramą. Stanowi również kryterium zmierzenia mądrości danej nam z góry, aby nikt nie doceniał się bardziej, niż byłby doceniony [...]. Celem, czy też, lepiej, owocem Pisma świętego nie jest cel jakikolwiek, lecz po prostu pełnia wiecznego szczęścia [...], w którym ujrzymy, pokochamy i spełnią się wszystkie nasze pragnienia. Dopiero wtedy poznamy „miłość, która przewyższa wszelką wiedzę” i w ten sposób zostaniemy napełnieni *Pełnią Bożą* (Ef 3,19). [...] Aby osiągnąć taki owoc, dotrzeć do tego celu prowadzeni przez Pismo święte, musimy [...] zbliżyć się z prostą wiarą do Ojca światła i modlić się pokornym sercem, aby on, poprzez Syna i Ducha Świętego, pozwolił nam poznać Jezusa Chrystusa i, dzięki niemu, również miłość. Poznawszy go i pokochawszy, zakorzenieni w miłości, [...] będziemy mogli osiągnąć doskonałe poznanie i bezgraniczną miłość Najświętszej Trójcy, do której zmiierzają pragnienia świętych i w której jest realizacja i spełnienie każdej prawdy i dobroci”¹.

Potwierdzeniem tych słów może być duchowość świętej Elżbiety od Trójcy Przenajświętszej.

Słowo Boże, wiara, modlitwa: oto źródła dzięki którym osiągnąć można pełnię chrześcijańskiego życia, świętość. Wiara żywiona Pismem świętym i sakramentami. Życie, które staje się modlitwą, cichą i pełną uwielbienia rozmową, zarówno w radości, jak i w chwilach próby.

---

¹ Św. Bonaventura, *Prologo, Opera Omnia* 5, ss. 201-202.

Oto jest droga, którą dzięki Bożej miłości odkryli i którą podążyli, zawierzywszy Chrystusowi w pełnej wewnętrznej wolności wszyscy święci, *wielcy i mali*, od starożytności aż do naszych czasów. W tym samym kierunku, szlakiem wytyczonym przez świętą Teresę od Dzieciątka Jezus i Najświętszego Oblicza, podążyła również Chiara!

Spis treści

PREZENTACJA	7
PRZEDMOWA	9
SKRÓTY	17
1. HEROICZNOŚĆ CNÓT CHRZEŚCIJAŃSKICH	19
2. NIEZACHWIANA WIARA	23
Prymat wychowania rodzinnego	26
Słowo: źródło Wody Życia	30
Eucharystia: centrum naszej wiary	36
Sakrament przebaczenia	40
Zawsze z Tobą, Jezu!	42
Modlitwa jest naszą siłą	46
3. NADZIEJA	53
W Niebie prawdziwe szczęście	55
Pewność Raju	62
Pokój w sercu	69
W Krzyżu moje Światło	74
„Mała droga”	79
Bóg, Ojciec miłosierny	83
4. MIŁOŚĆ	87
Zawsze i jedynie dla miłości	89
Ciemna noc	96
Zerwać się do lotu	98

W Karmelu: misjonarka Miłości.....	101
Mała, lecz wielka w oczach Boga	104
Dla Ciebie, Jezu!	112
Radość z dawania	116
Prawdziwe wartości	118
Radość z dzielenia się	122
Delikatność słów i czynów.....	126
Pokora i skromność	130
Wszystko dla miłości.....	135
„Piękne wewnątrz”.....	139
5. „TAK” POWIEDZIANE BOGU	145
Nieustające tak.....	147
Tak, ale tylko dla Jezusa.....	150
„Jezus Opuszczony”	152
Pragnienie dusz	155
Najświętsze Oblicze	158
Tylko wola Boga.....	161
Zawsze w radości	164
„Zbawiajmy dusze!”	168
Maluczcy w rękach Boga.....	170
„Mistrzyni” miłości.....	172
Młodzi są przyszłością.....	175
Ukochana Mama	178
6. ŚWIĘTOŚĆ	183
Tylko Bóg!	184
Komunia świętych	186
„Świętymi bądźcie, ponieważ ja, Pan, jestem święty”	187
Mała święta, wielka święta, święta tu i teraz!	190
Wszyscy razem na drodze ku świętości	192
Zjednoczenie mistyczne	194
Duchowość mistyczna	197
Świadkowie Miłości	199
POSŁOWIE	203
ALBUM	205